

Llibret del concert

CERDANYA:

Herència

Musical

[Els fons musicals de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya]

6 de desembre de 2014, 21 h.
Museu Cerdà · PUIGCERDÀ

Concert amb motiu dels 25 anys de l'Arxiu

L'Arxiu Comarcal de la Cerdanya, 1000 anys de memòria, 25 anys de servei

Aquest 2014 fa 25 anys de la inauguració de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya. Llavors la Cerdanya va ser una de les primeres comarques del país a comptar amb un servei d'arxiu modern. Naixia a redós dels riquíssims fons municipal i notarial de Puigcerdà. Des d'aquell any 1989 l'Arxiu ha anat ampliant els fons i documents gràcies a les transferències de les administracions públiques i a les donacions de persones i entitats privades. L'Arxiu Comarcal de la Cerdanya és un dels més rellevants del Pirineu en volum, antiguitat i completesa dels seus fons.

Hem volgut celebrar els 25 anys de servei amb el concert que us presentem. Totes les peces que sentireu aquesta nit provenen dels nostres fons musicals i tenen una vinculació directa amb Cerdanya. Algunes peces són manuscrites i inèdites, altres van ser editades als anys 20. La majoria són inspirades per les bel·leses d'aquesta terra i s'emmarquen en un estil de música popular i festiva molt pròpia de principis de segle XX.

Volem que aquest concert que hem titulat "Cerdanya: Herència Musical" sigui tant una celebració d'aniversari com una reivindicació de la utilitat de l'Arxiu com a espai de preservació de la memòria, també sonora, de la Cerdanya. Esperem que gaudiu d'aquest espectacle que no hauria estat possible sense el talent i l'entrega de les corals Flor de Neu, Cerdanya Canta, Capella de Santa Maria i dels alumnes i professors de l'Escola Municipal de Música Issi Fabra. Ells són els responsables de donar vida a les partitures adormides a les lleixes de l'Arxiu.

Els fons musicals de l'Arxiu:

Josep M. Martí i Terrada, impulsor de la cultura al tombant de segle

Josep M. Martí i Terrada (Puigcerdà 1837 - 1917) era un home totalment compromès amb el desenvolupament econòmic, social i cultural de Puigcerdà i la Cerdanya. Era un personatge polifacètic. Es va llicenciar en filosofia i després en farmàcia. Martí era un gran amant de les arts i defensor del patrimoni de la comarca. Va estar fortament vinculat amb el progrés de la seva terra: va ser regidor i alcalde, president de la Comissió que impulsà la construcció de la carretera de la collada de Toses, tresorer de la societat de socors mutus La Fraternidad i president del Casino Ceretà fins a la seva mort. La seva petja fou importantíssima i aquesta traça la trobem en el fons documental

que es conserva a l'Arxiu gràcies a la donació que les seves besnètes van fer l'any 2006. Entre aquests documents hi ha un bon gruitx de partitures i composicions musicals inèdites. Algunes són poemes escrits per ell mateix i musicats per destacats músics estiuejants a Cerdanya.

Tota aquesta música està vinculada a l'esplendor dels estius de Puigcerdà a finals del segle XIX i principis del XX. En aquesta època la burgesia barcelonina organitzava vetllades artístiques de poesia i música inspirades per les vel·leses de la Cerdanya que van cristal·litzar, gràcies a l'empenta de Josep M. Martí, en la creació de la Festa de l'Estany.

Antoni Degollada, “Maxaxa”, música per tot arreu

Antoni Degollada i Barnola (Puigcerdà 1890-1969) era vidrier d'ofici i músic de vocació. La gent el coneixia com “el Maxaxa” i al llarg de la seva vida va participar en tota mena d'activitats socials on la música era protagonista: balls, misses, corals, cercaviles, caramelles, etc. Tocava el clarinet entre altres instruments i va ser membre de les orquestres Paulinos i Amapola. Va dirigir les corals La Sardana i Flor de Neu, la cobla La Principal de la Cerdanya i el quintet filharmònic Hesmont Jazz Orquestra.

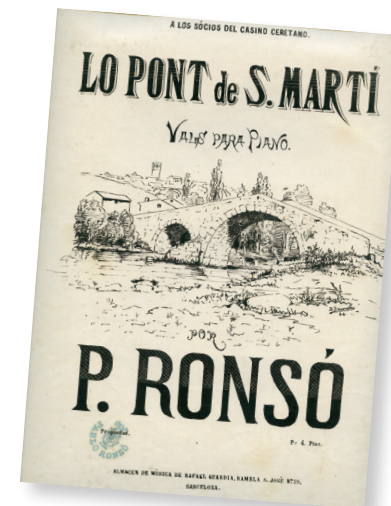
Al llarg de la seva carrera i, per herència del seu pare que també era músic, va recollir milers de partitures que avui tenim a l'Arxiu. Es tracta sobretot de partitures impreses de música de ball, la música de moda de principis i a mitjan segle XX, però també hi ha partitures manuscrites de música religiosa, caramelles i alguna peça autògrafa del mateix Issi Fabra amb qui van ser companys d'orquestra.

Avui sentireu peces de...

Pau Ronsó

(Puigcerdà 1839-Barcelona 1899) era el més gran de tres germans d'una família senzilla que vivia al carrer Querol. Ben poc sabem d'aquest personatge que va formar-se en música fins a esdevenir professor i organista de la parròquia del Carme de Barcelona. Durant els anys 80 i 90 del segle XIX passava els estius a Puigcerdà i participava molt activament en els oficis religiosos on dirigia els cants i tocava l'harmònim. Durant aquesta època es van editar a Barcelona nombroses composicions seves dedicades a Cerdanya com la polca «La Ceretana» o la peça «Lo Pont de Sant Martí».

Mossèn Antoni
Monsó i Lledós

(Tremp 1897-Puigcerdà 1936) va ser destinat com a organista a la parròquia de Santa Maria de Puigcerdà l'any 1925 on va substituir en el càrrec a mossèn Enric Marfany. Dirigí el cor infantil del Foment Cultural de la Cerdanya. Monsó va compondre música popular i religiosa. Va morir assassinat a la carretera de la Collada de Toses a l'agost del 1936 a l'edat de 39 anys al costat de l'historiador i arxiver mossèn Jaume Martí Sanjaume.

f

Issi Fabra

(Puigcerdà 1906-Olot 1994) Isidre Fabra, més conegut com a Issi, va ser professor de música, compositor i intèrpret en sales d'espectacles d'arreu del món. Va formar-se primer a Puigcerdà on va ser alumne de l'organista mossèn Enric Marfany, i després a París. Durant els anys 50 i 60 va voltar per tot el món dirigint orquestres i acompanyant artistes. Va compondre més de 200 obres de tots els estils: havaneres, sardanes i especialment música de ball i de revista. L'any 1965 retornà a Puigcerdà on es dedicà a l'ensenyament de la música a Cerdanya, Andorra i Perpinyà. A finals de la seva vida es retirà a Olot on es dedicà plenament a la composició.

L'Himne Cerdà

A finals de segle XIX, la Renaixença impulsà l'ús de la llengua catalana que a poc a poc guanyava prestigi com a llengua literària. La poesia i la música que es produïen a Cerdanya en aquest moment formaven part també del desvetllament cultural del país arribat aquí dalt en bona part per influència

de la colònia d'estiuejants barcelonins. Les manifestacions literàries i musicals es caracteritzaven per l'ús d'un català arcaïtzant per parlar, sobretot, de la bellesa natural del territori. L'Himne Cerdà, és tal vegada l'expressió més genuïna d'aquesta producció literària i musical.

HIMNE CERDÀ
PER FRANCESC MATHEU
poeta en mètrica
per lo Mestre SANCHEZ CAVAGNACH

*Som los hereus de la muntanya,
som los pubills del Pirineu;
fills de la França o de l'Espanya,
tots són germans a Font-romeu.
Aquí hi tenim bressol i llosa,
qu'es nostre patria natural
des del Carlit fins a la Tosa,
des del Cadí fins al Puigmal.*

*Meitat de França, meitat d'Espanya,
no hi ha altre terra com la Cerdanya.*

Lletra del poeta Francesc Matheu i música del compositor Francesc Sánchez Gavagnach, ambdós personatges estiuejants a Cerdanya i amics de Josep M. Martí. La peça es va estrenar a la Festa de l'Estany de 1887.

CERDANYA: Herència Musical

Intèrprets del concert:

Sara Aliaga (veu). Lucie Arevalo, Arnau Balcells i Ernest Cózar (alumnes de piano de Laia Martín). Carme Baulenas (veu). Aina Delgado (violoncel i flauta travessera). Enric Ferrer (piano). Laura Garzolio (flauta travessera). Nicolas Licciardi (piano). Gisela Martí (violoncel). Albert Martínez (guitarra). Conrad Oliver (piano). Marc S. Pons (violoncel). Quim Real (violoncel). Margarita Torner (acordió).

Coral Capella de Santa Maria dirigida per Carme Baulenas.

Coral Cerdanya Canta dirigida per M. Carme Ramón.

Coral Flor de Neu dirigida per Albert Piñeira.

TEXT: Erola Simon Lleixà.

IMATGES: Arxiu Comarcal de la Cerdanya, fons Josep M. Martí, fons Antoni Degollada i col·lecció Issi Fabra.

Fotografia de mossèn Antoni Monsó cedida per les germanes Maria i Mercedes Viayna Puig, Francesc Fabra i Martí Solé.

DISSENY: Anna Solans · creativa.cat

Organitza:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Arxiu Comarcal de la Cerdanya

Col·labora:

**Ajuntament
de Puigcerdà**

CONSELL COMARCAL
DE LA Cerdanya

**Escola Municipal
de Música Issi Fabra**
Torre Font
Pere Borrell, 6 · Puigcerdà